

Allerførst skal jeg i saa Henseende tillade mig at give en Redegørelse for Sagens historiske Gang. For nogle Aar siden har der, som alle bekendt, foreligget et ved privat Initiativ indbragt Lovforslag for Folketinget. I dette Lovforslag fandtes der ikke Spor af den Undtagelsesbestemmelse, som nu findes i Lovforslagets 1ste Paragraf, og det uagtet Lovforslaget indbragtes af saa udmærkede Mænd, at der blandt disse fandtes ikke mindre end 4 af vore nuværende Ministre, Justitsministeren, Kultusministeren, Finansministeren og selve den højterede Landbrugsminister. Man maa jo altsaa antage, at Lovforslaget var særdeles vel affattet. Ikke destomindre ser man nu, at der har klæbet en styg Fejl ved det. Mærkeligt nok opdagedes denne Fejl ikke under Folketingets Behandling, ej heller af de ærede Forslagsstillere, idet de Aaret efter indbragte Lovforslaget med Bibeholdelse af denne Fejl, og under de gentagne Forhandlinger af det i Folketinget fik man heller ikke der Øje paa Fejlen. Men saa Landstinget! Ja, Forslaget kom herop, blev drøftet, der blev nedsat et Udvalg for at behandle det; jeg var selv Medlem af dette Udvalg og ved derfor, at det undergik en omhyggelig Drøftelse og Behandling. Der afgaves en Beretning, fordi Samlingen var saa nær ved sin Slutning, at Sagen ikke kunde komme til Behandling, og i denne Beretning, der var ret udførlig, gives en hel Del Anvisninger paa, hvorledes en Tiendeafløsningslov helst burde indrettes og være; men blandt disse mange Anvisninger findes der ikke Spor af Antydning om, at der var en hel Klasse af Tiendeejere, som ikke burde have nogen som helst Erstatning. Man kunde jo virkelig fristes til at tro, at naar saa kompetente Mænd havde affattet Lovforslaget og forelagt det, naar det var indbragt tvende Gange, naar Folketinget havde behandlet det tvende Gange, og naar det endelig havde været til omhyggelig Behandling her i Landstinget, uden at man havde faaet Øje paa denne forfærdelige Fejl, saa var den der i Virkeligheden ikke. Det kunde man fristes til at tro. Men nu har lykkeligvis et skarpsindigt Hoved opdaget den. Hvem der har Æren for denne Opdagelse, det er mig ubekendt, men saa meget erkender jeg, at det maa være et finansielt Geni, thi han har ved den Undtagelsesbestemmelse, som er kommen ind for at afhjælpe den tidligere Fejl, reddet Statskassen for nogle Millioner. Det er jo al Ære værd. Det er Sagens simple historiske Gang. Man

kunde maaske lære lidt heraf, i alt Fald har jeg altid opfattet det som al Histories virkelige Betydning, at der skulde drages Lære af Historien. Nu befinde vi os imidlertid i Handlingens Øjeblik, og nu staa vi over for den ofte omtalte Undtagelsesbestemmelse. Hvad betyder da den? Ja, den betyder, at alle Landets Tiendeejere deles i to Klasser, hvoraf den ene skal have sin Tiende afløst mod en Godtgørelse af 25 Gange den aarlige Tiende, medens den anden Klasse kun skal have 18 Gange. Og hvad er det, der gør Skellet mellem disse to Klasser? Det er den Omstændighed, at den ene Klasse Tiendeejere ejer Tienden af Ejendomme, der tilhøre andre — de komme i første Klasse — medens Tiendeejere, der eje Tienden af en Ejendom, der tilhøre dem selv, komme i anden Klasse. Nu vil det let ses, at der herigennem er draget et nyt og ganske personligt Moment ind i Sagen, og dette personlige er ganske ejendommeligt, al den Stund det dog vel er fuldstændig i confesso, at Tiendebyrden ikke hviler paa Personen, men paa en bestemt Ejendom, ganske ligegyldigt, om denne Ejendom tilhører Per eller Povl. Det er jo en saa given Sag, at naar en Mand, der besidder en tiendepligtig Ejendom, sælger den, saa følger Byrden ikke med ham, men den vedbliver at hvile paa den Ejendom, hvorpaa den oprindeligt har hvilet. Hvorledes kan man da drage det rent personlige Moment ind og lade det være det afgørende Skel for de to Klasser? Det er mig i alt Fald ret ubegribeligt, og da det er mig ubegribeligt, saa har jeg ofte spurgt om, hvorledes man begrundede denne Deling af Tiendejerne i to særskilte Klasser. Jeg har faaet mange og afvigende og altid utilfredsstillende Svar paa dette Spørgsmaal. Jeg kunde føle mig ganske overordentlig fristet til at fremdrage adskillige af de Svar, jeg har faaet, og dertil føje nogle ganske korte Kommentarer, men jeg tør ikke lægge saa stort Beslag paa de ærede Medlemmers Opmærksomhed, og jeg skal derfor indskrænke mig til at omtale et eneste af disse hyppigt givne Svar, fordi det er det, der allerhyppigst er givet og ogsaa er givet her i Salen, og det er da det, at disse Tiendeejere, der eje Tienden af deres egen Ejendom, have i Grunden vistnok faaet deres Tiender for en Slik, for rent Røverkøb, og dem sker der saa sandelig ingen Uret ved, at man nu ikke giver dem Erstatning for Afløsningen. Jeg har, naar det er bragt frem her i Tinget, igen offentlig gjort opmærk-